ਪਰਨਾਗੌਡਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3274)

ਅਕਤੂਬਰ 19, 2023

[ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਅਤੇ ਅਰਾਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ*, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ। 498ਏ, 304ਬੀ ਸਮੇਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ 3 ਅਤੇ 4; ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਯੂ/ਐਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 304 B IPC ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 306 ਆਈਪੀਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਐੱਸ.ਐੱਸ. 498A, 304B rw s. 34, 306 - ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਰਹਿਮੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਦੋਸ਼ੀ- ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ. 498A, 304B/34 ਅਤੇ ਐੱਸ. ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੇ 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ - ਜਾਇਜ਼:

ਹੋਲਡ: ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹੀ ਸੱਚੀ, ਸੱਚੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਸੱਚੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ ਹੈ - ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਠਜੋੜ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ - ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲਿੰਕ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। 498A-ਇਹ ਉਹ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰਨਾ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। 306 ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਮਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਸਹੁਰੇ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ,

ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਨਰਮ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 304ਬੀ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 306 ਅਤੇ 498ਏ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। 34 ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ - ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ ss. 3 ਅਤੇ 4। [ਪਾਰਾ 13, 17, 19, 21, 29, 30]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-s. 215-ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 498ਏ, 304ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐੱਸ. DP ਐਕਟ ਦੇ 3 ਅਤੇ 4, ਜੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 306 ਆਈਪੀਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

ਆਯੋਜਤ: ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। 304ਬੀ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਐੱਸ. 306, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ. 306 ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਐਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਭੁੱਲ ਹੈ। 498A ਦੇ ਨਾਲ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 304ਬੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। 306 ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860. 304ਬੀ, 306 ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ ਐਸ.ਐਸ. 3 ਅਤੇ 4. [ਪਾਰਾ 27, 29]

ਸਲੀਮ ਗੁਲਾਬ ਪਠਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2012) 6 ਐੱਸਸੀਸੀ 606; ਅਟਬੀਰ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ (2010) 9 ਐੱਸਸੀਸੀ 1; ਕਾਮਲਵਵਾ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਬਨਾਮ ਕਾਮਾਟਕ ਰਾਜ (2009) 13 ਐੱਸਸੀਸੀ 614; ਬੰਸੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2011) 11 ਐੱਸਸੀਸੀ 359; ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪ੍ਰਤਾਪਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2015) 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 29; ਦਿਨੇਸ਼ ਸੇਠ ਬਨਾਮ NCT ਦਾ ਰਾਜ ਦਿੱਲੀ (2008) 14 ਐੱਸਸੀਸੀ 94; ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (2004) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 334; ਕੇ. ਪ੍ਰੇਮਾ ਐਸ. ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਬਨਾਮ ਯਾਦਲਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 217- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3274।

2012 ਦੇ CRLA ਨੰਬਰ 2847 ਵਿੱਚ ਧਾਰਵਾੜ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.07.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਗਣੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਆਰ., ਮੰਜੂਨਾਥ ਮੇਲਡ, ਸੰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਜੇਲਕਸ਼ਮੀ ਉਦਾਪੁੜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਪ੍ਰਤੀਕ ਕੇ. ਚੱਢਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਵੀ.ਐਨ. ਰਘੂਪਤੀ, ਮਨੇਂਦਰ ਪਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਕਰ ਏ., ਮਿਸ. ਮੁਸਕਾਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਸ. ਪ੍ਰਗਿਆ ਗੰਜੂ, ਸ਼ੁਭ੍ਰਾਂਸ਼ੂ ਪਾਧੀ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਰਾਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 20.07.2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਗਲਕੋਟ ਦੁਆਰਾ ਐਸ. 2011 ਮਿਤੀ 14.09.2012 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 498A, 304B ਦੇ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'DP ਐਕਟ') ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ

3. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦੱਪਾ ਗੋਲੀ) ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਧੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅੱਕਾਮਹਾਦੇਵੀ ਹੈ, ਦਾ ਵਿਆਹ 16.05.2010 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ 20.12.2010 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚੰਦੱਪਾ ਗੋਲੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਜ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ 31,000 ਅਤੇ 1.5 ਤੋਲੇ ਸੋਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੇ ਉਸਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਝੱਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਉਸਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ। ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ 20.12.2010 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 24.12.2010 ਨੂੰ ਸੜਨ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 2010 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 143 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 323, 498A ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ 504 ਅਤੇ ਡੀਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਤੇ 24.12.2010 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ 498A ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਪਤੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 (ਆਰ-2 ਇੱਥੇ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਨਿੰਗੰਮਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.4. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, PW-1 ਤੋਂ PW-32 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 32 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 50 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ Ex.P-1 ਤੋਂ P-50 ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ MO 1 ਤੋਂ MO 3 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3 ਦੀ ਮਾਤਾ) ਦੀ ਮਿਆਦ 28.02.2012 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਰੁਕ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ (ਐਕਸ. ਪੀ. 45) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ, ਧਾਰਾ

3 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498A r/w ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ। ਧਾਰਾ 498ਏ, 304ਬੀ ਅਤੇ ਡੀਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ 1000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ 3 ਮਹੀਨੇ, ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਲਈ 31,000 ਹਰੇਕ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀਪੀ ਐਕਟ ਦੇ 3. ਸਾਰੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

4. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ 70-80% ਤੱਕ ਝੁਲਸ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੋਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਨੇ ਕੇਸ-ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਨਬਜ਼ ਦੀ ਦਰ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-31 ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਆਮ ਸਥਿਤੀ। ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

5. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਅਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 18 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨੁਕਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-31 ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਿਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ-46 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਦੇਵੀ ਦੀ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ.

6. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਾਕਟਰ ਜਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 70 ਤੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਝੁਲਸ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ।

7. ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਟ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਐਨ. ਰਘੁਪਤੀ, ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ 70% ਤੋਂ 80% ਤਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-31 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਸਨ। ਇਮੋਲੇਸ਼ਨ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਚਰਚਾ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ

8. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

9. 16.05.2010 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੱਕਮਹਾਦੇਵੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ 24.12.2010 ਨੂੰ 20.12.2010 ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9.1 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਜ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਦਾਜ ਲਈ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ.

9.2 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, PW-24 ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। PW-24 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੁਛਗਿੱਛ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਗਵਾਹ PW-1 ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਅਰਥਾਤ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। PW-5 ਅਤੇ PW-21 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਦਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਅਰਥਾਤ PW-10, 11, 12, 19, 18, 30 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ PW-22 ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਡਾ: ਸੁਰੇਸ਼ ਬਾਸਰਕੋਡ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.26) ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਮਾਰੇਸ਼ਵਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਬਗਲਕੋਟ ਦੇ ਕੈਜ਼ੂਅਲਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਸੌਂਪੀ, ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ: ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਿਰਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-31) ਅਤੇ ਡਾ:

ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬੋਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਮਹਾਦੇਵੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾਕਟਰ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

9.3 ਡਾ. ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਿਰਜੀ ਦੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-31 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਮਰੀਜ਼ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸਾੜ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਸਨ। ਜ਼ਖਮੀ ਦੇ 70% -80% ਤੱਕ ਸੜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਮਰੀਜ਼ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮੇਰੇ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਸੀ। 24.12.2010 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 5.15 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-46 ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਉਕਤ ਜ਼ਖਮੀ ਦੀ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਜ਼ੀਰੋਕਸ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਐਕਸ.ਪੀ-46 ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਦਰਦ ਕਾਰਨ ਤੜਫ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਬਜ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬੀ.ਪੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਸੀ।

ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਦਿਨ ਨਬਜ਼ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ Ex.P-46 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਮਾੜੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਬਜ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ-46 (ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ) ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਰੀਜ਼ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

9.4 ਡਾ. ਮਹਾਲਿੰਗੱਪਾ ਕੋਰੀ (PW32) ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਮਾਰੇਸ਼ਵਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਬਾਗਲਕੋਟ ਵਿਖੇ CMO ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ (ਐਕਸ. ਪੀ-45) ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 20.12.2010 ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ 2:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 8:00 ਵਜੇ ਤੱਕ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 25) ਨੇ ਜ਼ਖਮੀ ਮਹਾਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹਾਦੇਵੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮ 4:20 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5:15 ਤੱਕ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ P45(b) 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲੁਕਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਸੱਪਾ ਲਕਸ਼ਮੱਪਾ ਗੋਥੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-25 ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ.-45 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। PW25 ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਗਲਕੋਟ ਵਿਖੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸੀ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 08/07/2009 ਤੋਂ 27/04/2011 ਤੱਕ ਬਗਲਕੋਟ ਵਿਖੇ ਬਤੌਰ ਤਹਸੀਲਦਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 4:20 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5:15 ਤੱਕ ਮਹਾਦੇਵੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਡਾਕਟਰ ਮਹਾਲਿੰਗੱਪਾ ਕੋਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 32) ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾ. ਐਮ.ਸੀ. ਕੋਰੀ ਨੇ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਐਕਸ-ਪੀ45 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ45 ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਐਲ.ਟੀ.ਐਮ. ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕਟਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ 45 (ਬੀ) ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। PW25 ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੰਚਨਾਮਾ (Ex.P-1) ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰੇਣਵਾ ਚੰਦੱਪਾ ਗੁੱਲੀ (PW22) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ PW22 (ex.P40) ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਦੀ ਪਛਾਣ Ex.P-40(a) ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। . ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਦੇਵੀ ਨੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

11. ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸਲੀਮ ਗੁਲਾਬ ਪਠਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 606 ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਅਤਬੀਰ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ (2010) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਜੋ ਕਿ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਅਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

"(a) ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਨ ਦੀ ਫਿੱਟ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(ਬੀ) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(c) ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਾੜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੇਹੋਸ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਕਤ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

12. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਤਮਦਾਹ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। PW-25 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ Ex.P-45 ਦਾ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ। ਸੜਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਪਾਹਜਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਾੜ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ 70%

ਤੋਂ 80%) ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ, ਕਮਲਾਵਵਾ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਬਨਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2009) 13 ਐੱਸਸੀਸੀ 614 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜਲਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ 70% ਤੋਂ 80% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਨ, ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

"20. ਅਗਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਅਸਲ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਹੈ।

21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਇਆ। ਲਕਸ਼ਮਣ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ' ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਮੇਤ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਮੌਤ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

22. ਲਕਸ਼ਮਣ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ: (ਐੱਸਸੀਸੀ p. 713)

"3. ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਰ ਉਮੀਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਝੂਠ ਦੇ ਹਰ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ, ਉਹ ਇੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।"

23. ਲਕਸ਼ਮਣ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੋਲ ਚੁਨੀਲਾਲ ਸਾਵਜਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਠੀਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕੋਲੀ ਚੁਨੀਲਾਲ ਸਾਵਜੀ ਕੇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਕਸ਼ਮਣ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ[1]।

24. ਵਿਕਾਸ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 529-30) 45. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (ਪਾਨੀਬੇਨ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 480-81, ਪੈਰਾ 18)

(i) ਇੱਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦਾ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਤਾੜਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ii) ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੱਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ, ਇਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(iii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਟਿਊਸ਼ਨ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੋਲ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(iv) ਜਿੱਥੇ ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(v) ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੇਹੋਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

(vi) ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ।

(vii) ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(viii) ਬਰਾਬਰ, ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਕਥਨ ਦੀ ਕਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸੱਚ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। (ix) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਰਾਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇਹ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਡਾਕਟਰੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(x) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

25. ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀਸਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੁਹਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

13. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ Ex.P-45, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਜਿਸਨੇ Ex.P-45 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਡਾ: ਐਮ.ਸੀ. ਕੋਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-25 ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਐਕਸ.ਪੀ-45 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਦੇਵੀ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹੀ ਸੱਚੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਸੱਚੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੱਚਾ, ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਜਾਂ ਰਹੱਸ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ Ex.P-45 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸੰਸਕਰਣ ਵੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

14. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਇਤਫਾਕਿਕ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ: ਕੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇਗੀ? ਧਾਰਾ 304B ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਤੱਤ ਹਨ:

"(i) ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਸੜਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ii) ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(III) ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iv) ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(v) ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ।"

15. ਬੰਸੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2011) 11 ਐਸਸੀਸੀ 359 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿ "ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹਿਲਾਂ",

ਉਸ ਨੂੰ "ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"20. ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹਿਲਾਂ" ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਦਾਜ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਮੌਤ (ਵੀਡੀਓ ਟੀ. ਅਰੁੰਤਪਰੁੰਜੋਥੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ: ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ; ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਜੱਗੂ ਰਾਮ: ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਉਂਦਵੱਲੀ ਨਰਾਇਣ ਰਾਓ। ਏ.ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ"

16. ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਪ੍ਰਤਾਪਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2015) ਵਿੱਚ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

29 ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"16. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਡਿਮਡ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। 304-B ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦ "ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ" ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ "ਸਾਬਤ" ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਸਮਝੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਮੰਨਣਾ। ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ "ਡਿਮ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ-ਕੋਚੀਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਨਮੁਘਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਵਿਲਾਸ ਕਾਜ਼ੂਨਟ ਫੈਕਟਰੀ [ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 333] ਅਤੇ ਟੀ. v. ਅਰੂਰਨ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ [(1997) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 326], ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਡਿਮਡ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਸਿੱਟਾ. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਖੰਡਨਯੋਗ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇੱਕ ਨਕਲੀਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਵਿੱਚ "ਦਿਖਾਏ ਗਏ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, "ਸਾਬਤ" ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹੈ ਕਿ "ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ" ਹੋਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ,

(i) ਕਿ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸਾੜਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ,

(ii) ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ,

(iii) ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

(iv) ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ

(v) ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਸੰਬੰਧ ਜਾਂ ਲਾਈਵ ਲਿੰਕ ਰਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਛੇਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਲੱਭਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਂ ਅਤੀਤ ਦੀ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। -ਬੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਡਿਮਡ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਦਾ ਵੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਜੇਕਰ "ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। . ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਅਤੇ CrPC ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।"

17. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਈ.ਓ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਦਾਜ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪੀ-45 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਪੂਰਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗਠਜੋੜ ਸੀ। ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਜਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲਿੰਕ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਭਰੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 304ਬੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਕੈਦ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਜਾਨ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ (ਭਾਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ) ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ।). ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 498ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ।

19

. ਦਿਨੇਸ਼ ਸੇਠ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਰਾਜ (2008) 14 ਐਸਸੀਸੀ 94 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਰਥਾਤ 3048 ਅਤੇ 498 ਏ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 304B ਵਿਆਹ ਦੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 498A ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਨ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ) ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਔਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕਾਰਨ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 304B ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਇਹ ਦਿਨੇਸ਼ ਸੇਠ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

"24. ਧਾਰਾ 498-ਏ ਨੂੰ 1983 ਦੇ ਐਕਟ 46 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਉਤਪੀੜਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ

ਧਾਰਾ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ "ਬੇਰਹਿਮੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਚਰਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ (ਭਾਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ) ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। .

25. ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, 1986 ਦੇ ਐਕਟ 43 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਸੜਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਨੂੰ "ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਦਾਜ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।

26. ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ 498-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਲਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਆਮ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅੰਦਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲ, ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ (ਭਾਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ) ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਔਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਤਪੀੜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

21. ਧਾਰਾ 498ਏ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਘੇਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਧਾਰਾ 304B ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 498 ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਜੀਵਨ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ (ਭਾਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ) ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ (ਐਕਸ. ਪੀ.-45) ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸੇ

ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ।

22. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, 498ਏ ਅਤੇ 304ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 304ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਡੀ.ਪੀ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

"17. ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 464 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ , ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਾਰਾਬੋਇਨਾ ਸ੍ਰੀਨੂ [(1997) 5 ਐਸਸੀਸੀ 348: 1997 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 690] ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

18. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਟੀਵੀ, ਇੱਕ ਸਕੂਟਰ ਅਤੇ ਫਲੈਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਹਨੇ ਮਾਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਵਸਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਵੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਵਿਮਲਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਮਲਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਲੂਕ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 498-ਏ

ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਨਾ ਤਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਤੋਹਫ਼ੇ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿ ਵਿਮਲਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇਖਣਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 233 (2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਿਮਲਾ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਕੂਟਰ ਅਤੇ ਰੰਗੀਨ ਟੀਵੀ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਫਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 29-3-1991 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 20-3-1997 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕਰੀਬ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ (ਅੰਡਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ।"

22. ਦਿਨੇਸ਼ ਸੇਠ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 464 ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"21. ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮਤਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।"

23. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 221 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 464 ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਸੇਠਸੁਪਰਾ ਦੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

"11. ਧਾਰਾ 221 (1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਕਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। , ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

12. ਧਾਰਾ 222(1) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਈ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 222 (2) ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 222 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

13. ਸੈਕਸ਼ਨ 464(1) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਸੰਯੋਜਨ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੁੱਟੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 464 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਉਹਨਾਂ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ: ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਧਾਰਾ 306 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"306. ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੂਲ ਤੱਤ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਹੈ

ਮੌਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ। ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

25. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ Ex.P-45 ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:

"ਮੈਨੂੰ ਵਿਆਹ xxx ਦਾਜ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਤੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦਾਜ ਅਤੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਲਈ। ਮੈਂ 20.12.2010 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 6:30 ਤੋਂ 7:00 ਵਜੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਛਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਪਤੀ xxx ਬਾਗਲਕੋਟ ਸ਼ਹਿਰ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

26. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1 ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ: ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅੱਕਾਮਹਾਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ? ਅਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਸੜਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਝੱਲੀ ਸੀ। ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ Ex.P-45 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦਾਜ ਅਤੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਲਈ। ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ, ਸਹੁਰਾ ਅਤੇ ਸੱਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪੀੜਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ।

27. ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ। ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਧਾਰਾ 306 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਾ ਕਰਨਾ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

28. ਕੇ. ਪ੍ਰੇਮਾ ਐਸ. ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਬਨਾਮ ਯਾਦਿਆ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 1 ਐਸਸੀਸੀ 217 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਧਾਰਾ 498A ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 306 ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"22. ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਧਾਰਾ 498-A ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ , ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 221 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 221 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

"221. ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। - (1) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

23. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 221 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ 1 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

24. ਸੈਕਸ਼ਨ 215 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੁੱਟੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਮਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਲ ਹੈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਕਸ਼ਨ 215 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇਖੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"215. ਤਰੁਟੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ, ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"

25. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 215 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਉਹੀ ਤੱਥ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਦਹੇਜ ਦੀ ਮੌਤ" ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੱਤ ਸਾਲ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਸੀ।"

29. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। . ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਇਹ ਤਾਅਨੇ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2) ਦੀ ਉਮਰ ਹੁਣ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 66 ਅਤੇ 61 ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸਾਲ, ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ 27 ਦਿਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨਰਮ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

30. ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 20.07.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2847 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2011 ਦੇ ਐੱਸਸੀ ਨੰਬਰ 35 ਮਿਤੀ 14.09.2012 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਜੁਰਮ ਲਈ 5000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਜੁਰਮ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate